

Potenciál kulturního dědictví
pro celoživotní učení

V čem spočívá potenciál kulturního dědictví pro celoživotní učení?

Celoživotní učení

= nepřetržitý proces, neustálá připravenost člověka učit se; význam mají všechny učební aktivity, vč. neorganizovaných

Typy celoživotního učení

- Formální vzdělávání
- Neformální vzdělávání
- Informální učení
- Počáteční vzdělávání
- Další vzdělávání (profesní, občanské, zájmové)

Bližší viz <https://www.msmt.cz/vzdelavani/dalsi-vzdelavani/strategie-celozivotniho-uceni-cr>

Muzeum jako místo (pro) učení

Muzeum je stálá nezisková instituce ve službách společnosti, která odborně zpracovává, sbírá, konzervuje, interpretuje a vystavuje hmotné i nehmotné dědictví. Muzea jsou otevřená veřejnosti, přístupná a inkluzivní. Podporují a rozvíjejí rozmanitost a udržitelnost, fungují a komunikují eticky, profesionálně a za účasti různých komunit. **Nabízejí rozličné podněty pro vzdělávání, potěšení, reflexi a sdílení vědomostí.**

(ICOM, Praha 2022)

Zdroj: <https://icom-czech.mini.icom.museum/icom/definice-muzea/>

Příklad implementace strategie celoživotního učení (Velká Británie)

- https://dl1.cuni.cz/pluginfile.php/1061286/mod_resource/content/2/Implementace%20strategie%20celo%20%C5%BEivotn%C3%ADho%20u%C4%8Den%C3%AD%20v%20britsk%C3%A9%20praxi.pdf

Příklad implementace strategie celoživotního učení (ČR)

**PAMÁTKY
nás baví**

Objevujeme
kulturní dědictví
s předškoláky a žáky
1. stupně základních škol

1

PAMÁTKY
... nás ...

Metodika tvorby, realizace a hodnocení kvality
edukačních programů v oblasti péče
o kulturní dědictví pro primární vzdělávání

**PAMÁTKY
nás baví**

Potenciál kulturního
dědictví pro vysokoškolské
a další vzdělávání
pedagogů

3

PAMÁTKY
... nás ...

Metodika tvorby, realizace a hodnocení kvality
edukačních programů v oblasti péče
o kulturní dědictví pro terciární vzdělávání

**PAMÁTKY
nás baví**

Objevujeme
kulturní dědictví
bez bariér

5

PAMÁTKY
... nás ...

Metodika tvorby, realizace a hodnocení kvality
edukačních programů v oblasti péče
o kulturní dědictví pro účastníky
se speciálními vzdělávacími potřebami

Památky nás baví: dopady projektu

7 regionálních edukačních center

31 000 účastníků

1000 edukačních programů

30 památek

4 roky

- Odborné metodiky
- Letní škola památkové edukace
- Oddělení edukace a dalšího vzdělávání na GŘ NPÚ
- Edukátor v kultuře (definice profese)
- Magisterské studijní programy připravující na profesi edukátor v kultuře

Památky jako místo (pro) učení

Historické prostředí má potenciál stimulovat každého, bez ohledu na věk nebo sociokulturní původ, aby rozvíjel svou tvořivost, rozumové schopnosti i představivost, aby se aktivněji a sebevědoměji zapojil do občanského života a aby zvyšoval své porozumění místnímu, přírodnímu, regionálnímu, národnímu i globálnímu prostředí.

(Attingham Trust 2004, 9)

Památková edukace: Záměr a didaktické strategie

Chceme, aby si **děti i dospělí** prostřednictvím výchovných a vzdělávacích činností osvojili **znalosti, dovednosti, hodnoty a postoje**, jež přispívají k ochraně dědictví minulosti, k hlubšímu vnímání národní a kulturní identity a **ke zkvalitnění péče o kulturní dědictví**.

Zdroj: Copeland 2006: 17; česky Havlůjová 2012: 17

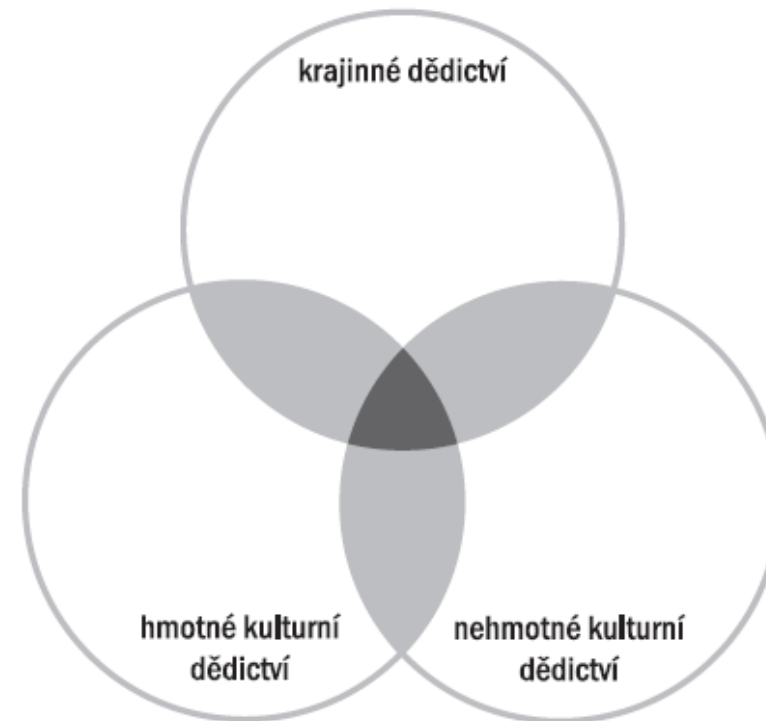
Památková edukace: Cílové skupiny

- MŠ + 1. stupeň (3 – 11 let)
- 2. stupeň + SŠ (12 – 18 let)
- Dospělí:
 - Studenti VŠ (dějiny umění, učitelství D, VV)
 - Pedagogové ZŠ, SŠ, volnočasoví
 - Odborníci/nadšenci
 - Dobrovolníci
 - Senioři (vč. studentů U3V)
- Rodiny s dětmi (rodiče i prarodiče)
- Lidé se SVP (zrak, sluch, pohyb, mentální postižení)

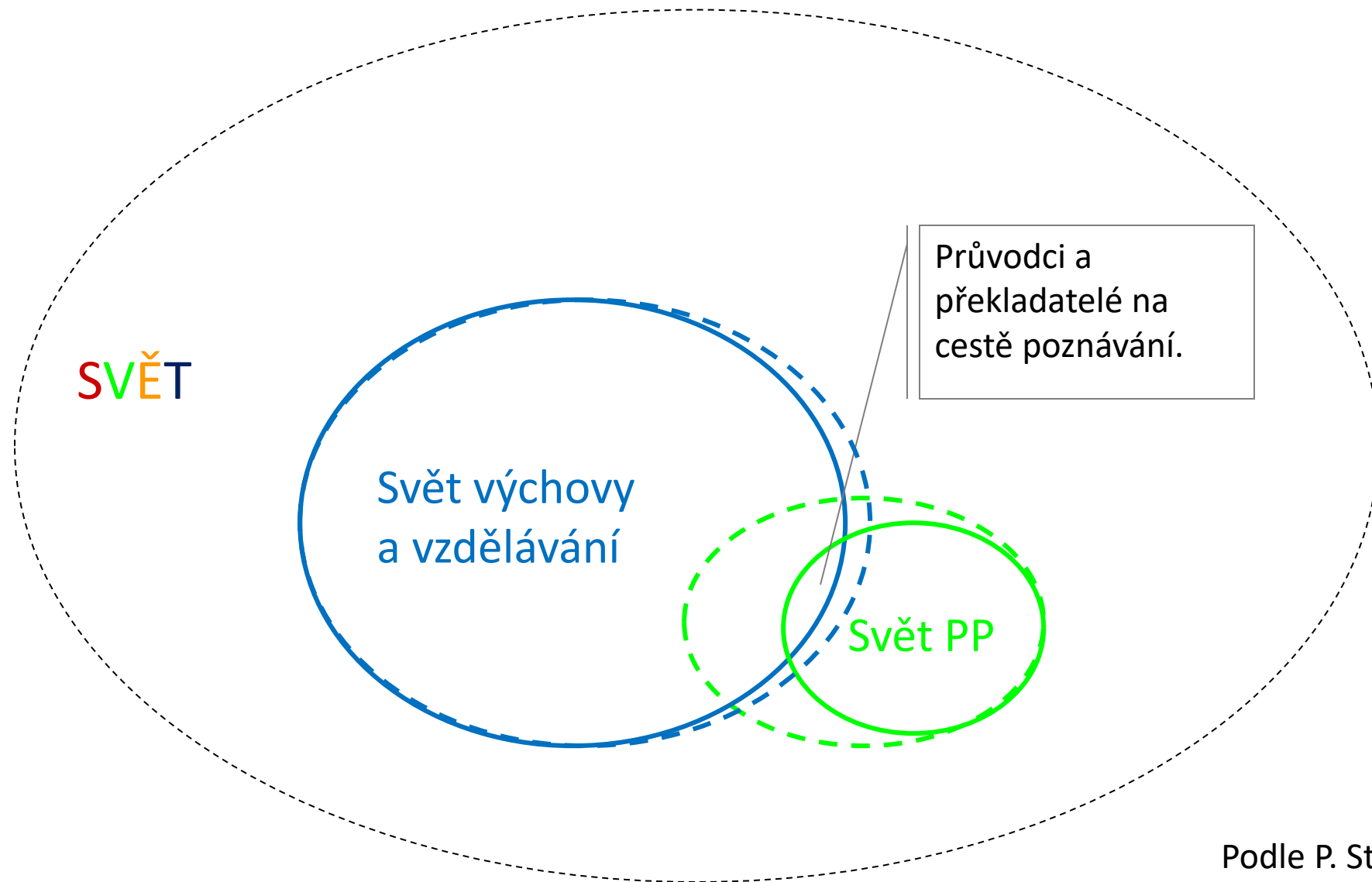
Obsah památkové edukace

Prvky krajiny, hmotné a duchovní kultury, které jsou odrazem minulosti a je ve veřejném zájmu zachovat je pro budoucnost.

(Podle Foltýn a kol. 2008, 10)

Role památkových pedagogů

Památková edukace: pedagogická východiska

1. (Re)konstruktivismus (shrnutí):

- učení je aktivní proces
 - tím, že se učíme, učíme se učit
- konstrukce poznání má mentální povahu
 - učení je provázáno s jazykem
 - učení vzniká v interakci s druhými
- učení se odehrává v kontextu našeho života
- potřebujeme znalosti, abychom se mohli učit
 - učení chce svůj čas
 - klíčová součást učení: motivace

Památková edukace: pedagogická východiska

2. Modely zkušenostně reflektivního učení:

- E-U-R
- Tzv. **Kolbův cyklus**
 - Model ALACT
 - Tzv. flow learning (Cornell)
- **Model interpretace místa** (Tilden, Carter)
 - **Transformativní učení** (Mezirow)

Památková edukace: Zásady tvorby edukačních programů

→ Programy „šité na míru“

- Cíle programů vycházejí ze zájmů a vzdělávacích potřeb konkrétních cílových skupin
- Aktivity podněcují různé typy (zkušenostního) učení

→ Tři kroky k učení

- Naladění a probuzení vnitřní motivace – formulace otázek
- Prostor a čas pro aktivitu, samostatné zkoumání, diskusi – hledání odpovědí
- Reflexe nových poznatků i procesu učení – formulace nových otázek

→ Dvě centrální témata

- Památková péče (procesy ochrany a zachování kulturního dědictví)
- Památkový fond (genius loci, paměť)

Vzdělávání dospělých: edukace či interpretace

- Čtyři kultury vzdělávání (podle Leirmana):

- Kultura expertů
- Inženýrská kultura
- Kultura prorocké výchovy
- Kultura komunikativního vzdělávání (dialog)

- Tři roviny poznávání (podle Habermase):

- Objektivní svět – instrumentální učení
- Svět sociálních interakcí – interpretační učení
- Subjektivní svět – emancipační učení

Zdroje

- <https://www.msmt.cz/vzdelavani/dalsi-vzdelavani/strategie-celozivotniho-uceni-cr>
- <https://icom-czech.mini.icom.museum/icom/definice-muzea/>
- Attingham Trust, *Opening Doors: Learning in the Historic Environment*, 2004.
- Copeland, *European Democratic Citizenship, Heritage Education and Identity*, Strasbourg 2006.
- Foltýn a kol., *Prameny paměti*, Praha 2008.
- Havlůjová, Indrová a kol., *Památky nás baví 1-5*, Praha 2015.
- Hein, *Constructivist Learning Theory*, in Durbin (ed.), London 1996.
- Stone, *Osobní rozhovor*, Newcastle 2008.